

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Tota pecunia finita Societate debet dari ei, qui illam contulit. paragr. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT V.

Ut pecunia collata stet periculo Domini.

Qua est Condicio Quarta.

1. **C**onditio hæc quarta duo involuit, Primò, eum, qui confert pecuniam, debere, Societate completa, totam pecuniam sibi resumere, diviso, pro rata, lucro acquisito, diviso inquam, inter ipsum, & socium, seu socios, qui operam contulerunt. Secundò, si forte pecunia pereat, totam petere ei, qui illam contulit (præscindendo ab aliquo justo pacto, de quo mox §. tertio) hæc enim duo dicit illud, stet periculo Domini, de quibus duobus separatim jam subdo.

§. PRIMVS.

Tota pecunia, finita Societate, debet dari ei, qui illam contulit.

1. **C**laritatis gratia, sic figuremus casum, Antonius confert centum aureos in Societate, quam præscindendo ab alio pacto, inquit cum Petro? Petrus vero confert operam suam, quæ iudicio prudentis, valet decem v. g. aureos. Finita Societate, lucrum ex negotiatione invenitur esse viginti aureorum; ex quibus, certum est, decem deberi Antonio, & decem Petro. Sed quaeritur, an ex illo capitali centum aureorum debeant dari solum quinquaginta Petro, dando relinqua quinquaginta Antonio, An vero omnes centum debeant dari eidem Antonio, qui eos contulit?

2. Molina, a aliique, quorum fundamentum mox proferam, asserunt, debere dari Antonio solum quinquaginta. Sed Valentia, b aliique asserunt, debere dari Antonio omnes centum, præscindendo, ut dictum est, ab aliquo pacto in contrarium. Hanc posteriorem opinionem, utpotè ipsa praxi comprobata, ego libentius sequor, quam esse de Jure communi, docet cum multis Bonac. c quatenus Jura volunt, ut pecunia pertineat ad eum, qui eam contulit. Hæc autem opinio probatur. Nam, ut supra diximus, & docet S. d Thom. qui pecuniam alteri in Societatem confert, non transfert dominium pecuniæ in illum. Ex-

go finita Societate, illam totam, ut suam, reassumere, non est prohibendus: sicuti totam ipse solus amitteret, si casu periret, ut paragrafo sequenti dicemus. Adde, in praxi nullum Societatem initurum, si ad se non reditura esset tota pecunia (quod certè esset damnnum Reipublica) nam Antonius, qui in exemplo allato contulit centum, deinde finita Societate non haberet, nisi sexaginta, nimirum quinquaginta de sua pecunia, & decem de lucro. Quod inconueniens ostendit, argumenta Adversariorum efficacia non esse.

3. Porro omnia Adversariorum argumenta reducuntur ad hoc, quod sic propono. Si non esset dividenda pecunia collata inter socios, finita Societate, non servaretur æqualitas, ergo &c. Antecedens probatur, nam alter amitteret totum, quod contulit, id est, totam suam operam, quæ v. g. æstimabatur, (ut hic supponimus,) decem aureis, & alter non amitteret, sed recuperaret totum, quod contulit, id est, totam suam pecuniam; quæ certè est inæqualitas toleranda.

4. Respondeo. Nego antecedens; cum enim pecunia à te in Societate collata debeat iterum ad te integra reverti, falsum est, centum aureos collatos valere in casu nostro, ut centum (id nota ambo te, studiose Theologes) nam in casu nostro, in ordine scilicet ad negorationem Societatis, centum aurei cum morali spe, quod ad te recituri sint, non valent centum, est enim, ac si solum locares usum illius pecuniæ pro aliquo tempore, qui usus non valet, ut centum, sed longè minus, & fortè, ne ut decem quidem; Sicuti si tu unus ex sociis conferres navigium ad alportandas merces tibi, & sociis communes, quod navigium valet mille aureos, non judicareis conferre mille, sed valdè minus v. g. quinquaginta; non enim confers navigium, nam non facis illud commune cum sociis, sed confers utrum navigii, quod valet solum, ut quinquaginta. Ita proportionaliter in casu nostro. Nam licet conferas centum aureos expendendos in negotiis Societatis: tamen, cum illi ad te redituri sint, morali æstimatione, immò re ipsa, non valent pro Societate tanti, quanti valerent, si redituri non essent. Contra vero opera, ut decem, cum in casu nostro reditura nunquam sit, sed omnino peritura, semper, & absolutè, ut decem valet. Prudens ergo vir cum æqualitatem partium collatarum expendit,

pendit, rectè dicit, te (qui centum aureos confers, eisdem finita Societate integros recuperaturus) & me (qui confero operam, ut decem, omnino deperendam) æquales partes conferre, atque adeo, finita Societate, justè posse inter nos æqualiter dividi lucrum, vel ad ratam in aliis casibus, ubi idem vir prudens, his omnibus perpensis, judicabit, vel te, vel me minus contrulisse

5. Dixi autem (præscindendo ab alio pacto) nam licitum est, contrahere Societatem cum pacto, ut pecunia quam confers, sit communis cum Socio, qui operam solam ponit. In qua conventionione, finita Societate, dimidia pars dictæ pecuniæ tibi dabitur, dimidia Socio; & quia sub hoc pacto pecunia, dum viget Societas, esset in dominio utriusque, quia, ex conventionione, facta est pro eo tempore communis, idè, & lucrum, a quod enascetur ex pecunia, utriusque erit utriusque distribuendum, & (si illa peribit, utriusque æqualiter perire debebit. Hoc autem Beneficium, quod facis Socio, comunicando illi hoc pacto tuam pecuniam, debere compensari aliquo modo à Socio, manifestum est, & sanè compensaretur, si opera ejus esset magni momenti ad lucrum consequendum, tua autem pecunia esset modica, vel quid simile.

6. Inquires. Quando celebratur contractus Societatis sine expressione prædicti pacti, intelligiturne factus cum conventionione faciendi communem pecuniam cum Socio, necne?

7. Respondeo, Affertendo prius duo principia. Primum, *b* Quando contractus quilibet celebratur, censetur celebrari juxta consuetudinem loci, in quo fit, cujus Ratio est, quia, in his communibus contractibus, quilibet implicitè intendit facere, quod alii communiter faciunt. Secundum, *c* Contractus in dubio censetur celebrari cum æqualitate utriusque, contrahentis, nam secus præsumeretur delictum in contrahente, quod nunquam præsumi debet, nisi clarè de illo constet, omnia jura De editio clamant.

8. Ex his Respondeo ad quæstionem propositam. Si in loco, ubi celebratur contractus, adsit consuetudo, ut per illum contractum fiat communis pecunia cum Socio, vel non fiat, juxta illam est judicandus celebratus fuisse, si aliud expressè conventum nequaquam sit; Patet id ex primo principio, & do-

cer Silvest. d. alii que. Quod si non adsit, ejusmodi consuetudo, præsumitur, pecunia non esse communicata, sed remanere sub dominio conferentis. Patet id ex principio secundo, secus enim præsumeretur delictum in æqualitatis committi, supponimus enim non compensari aliunde, si enim appareret in contractu ejusmodi compensatio, jam adesset expressa conventio, & non essemus in dubio.

§. II.

Si perit sine culpa Socii pecunia, perit ei, qui eam consulit.

1. Merito. Præscindendo ab aliquo peculiari pacto, vel consuetudine Religionis. Ratio est, quia sicuti tota Domino remanet, si remanet: ut paragraph. præced. diximus, ita, si sine culpa Socii perit, tota eidem perire necesse est. Id, quod verum est, non solum, si periat post inceptam negotiationem, verum etiam, si periat antequam negotiatio, seu opera Socii incipiat, sed post contractum Societatis initum, quia etiam tum, illa pecunia, ut ex prædictis constat, est ejus, qui illam contulit, atque adeo illi perit. Ita Toletus, & alii que. Dixi (si sine culpa Socii & Toletus periat) si enim illa adsit, socium culpantem, dicitur infra latè.

2. Dices pro Mol. f. & Lessio g. contra- rium sentientibus. Si unus Socius negotiatio- nis causa conferret centum aureos, & alter 7. Socius alios centum, ex quibus ducentis centum pa- nerentur in una Navi, & in alia Navi alii cen- tum, quarum deinde Navium una dumtaxat, submergeretur; sanè ex centum salvis, dimi- dia pars, id est, quinquaginta, essent unius socii, & quinquaginta, id est, alia dimidia pars, esset alterius; Ergo pari modo in caso nostro; si perit pecunia, quam vis antequam incipiat negotiatio, dimidium pecuniæ uni, dimidium alteri perire debebit, sicuti perit in præcedenti caso.

3. Respondeo. Nego paritatem, dispari- tas enim est valdè manifesta, si quidem, in casu Navium, illa ducenta propter commu- nicationem talis Societatis, erant utriusque socii, & quando in unam Navim invec- ta fuerunt centum, non fuerunt invec- ta illa centum unius socii, sed utriusque ergo, & utriusque esse debent illa centum, quæ perie- re. Non

a Nav. l. c. nu. 254. alii q.

b Quod habetur l. prius §. Si placuit ff. De aqua pluvia ar- cenda L. Quod si ferur celebrari cum æqualitate utriusque, contra- nolit §. hentis, nam secus præsumeretur delictum in contrahente, quod nunquam præsumi debet, nisi clarè de illo constet, omnia jura De editio clamant.

c Vide Nallum V. Actus nu. L. Lessiã in Consul- to 49. n. 3.